

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
_____ "_____" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050119- Təsviri İncəsənət müəllimliyi

Fakultet: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

Fənnin adı: Rəngkarlıq-1

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirinin 17.12.2012-ci il tarixli 2197 sayılı əmrinə əsasən çap edilir.

Kodu: İPF-B07.1

Tədris ili: I tədris ili, (2025-2026). Semestr: I

Tədris yükü: Cəmi 180 saat. Auditoriya yükü- 60 saat:(Mühazirə 15 saat, laboratoriya məşğələsi 45 saat).

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *müəllim Əlizadə Fatimə Azər qızı*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov k. 19, LDU-nun 2 saylı korpusu

E-mail ünvanı: faalizadee@gmail.com

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1.Telman İbrahimova. Təsviri incəsənətin nəzəriyyəsi. Bakı- 2017

2.Mürsəl Nəcəfov. Azərbaycan rəngkarlığı, Moskva, 1976.

3. İ.İ.Pikulev. Təsviri incəsənət, Moskva, "İşıq" nəşriyyatı, 1977.

4. Kərim Kərimov. Azərbaycan miniatürləri, Bakı, 1980.

5. K.Kərimov, H.Rzayev və M. Nəcəfov.Azərbaycan incəsənəti, Az.EA,1964.

6. Azərbaycan etnoqrafiyası.Lüğət və ensiklopediyalar 3-cü cild. Şərq-Qərb, Bakı-2007

7. Nureddin Həbibov. Rəssamlıqdan söhbət, Bakı, 1961

8. Əli Verdiyev. Dəzgah rəngkarlığı, Bakı, 1988

9. Q.B.Beda.Təsviri incəsənətin əsasları. Rəsm, Rəngkarlıq, kompozisiya, Moskva, 1969.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bu fənn çərçivəsində tələbələr naturadan müxtəlif natürmortları, kişi və qadın portretini, fiqurunu müxtəlif vəziyyətlərdə boyalardan istifadə edərək təsvir edir. Rəsm zamanı rəng vurma üslublarının metodikasına əməl edir, koloriti müəyyənləşdirir, perspektivni nəzərə alırlar. Palitrada rəngi-rəngə qatmağın qayda və normalarını, isti-soyuq rənglər, rəngşünaslıq, işıq-kölgə qavayışları və s. bilikləri verir. Təsviri incəsənət fənninin əsasən naturadan rəsm məşğələlərinin tədrisi üçün əsas biliklər əldə edirlər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: *Cəmi 60 saat -Mühazirə 15 saat, Laboratoriya 45 saat,*

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Müh	Tarix
1	Mövzu: Rəngkarlıq texnikası Plan: 1. Rəngkarlıq fənninin əsasları haqqında ümumi məlumat. 2. Dəzgah rəngkarlığının texnikaları və materialları. 3. Təsviri incəsənətdə işıq və kölgə	2	

2	Mövzu: Rəng təsviri sənətin ən vacib vasitələrindən biri kimi. Plan: 1. Təsviri sənətdə rəng 2. İncəsənətdə rəngin rolu və psixologiyası 3. Formanın verilməsində rəng ahənginin əhəmiyyəti. 4. Naturada olan rəng münasibətlərinin verilməsi qaydaları 5. Realist rəngkarlıqda ton və rəng münasibətləri.	2	
3	Mövzu: Fırça vasitəsi ilə qısa müddətli təsvirlərin yerinə yetirilməsi Plan: 1. Fırça vasitəsi ilə bir başa işləməyin əhəmiyyəti. 2. Qısa müddətli etüdlər üzərində aparılan işlər 3. Otaq daxilində və plenerdə işlənən tədris tapşırıqlarına verilən tələblər. 4. İnteryer və eksteryer haqqında.	2	
4	Mövzu: Quaş rənglərinin xüsusiyyətləri Plan: 1. Quaş rənginin yaranma tarixi. 2. Quaş rənglərinin tərkibi. 3. Quaş rəngləri ilə işləməyin əhəmiyyəti. 4. Rəngkarlıq işlərində quaş rənginin tətbiq sahələri	2	
5	Mövzu: Tempera və yağlı boya rəngkarlığı texnikası Plan: 1. Tempera rəngkarlığı texnikası 2. Tempera rənglərinin hazırlanma qaydası. 3. Yağlı boya rəngkarlığı texnikasının tarixi. 4. Yağlı boya rəngkarlığı üçün istifadə olunan materiallar.	2	
6	Mövzu: Yağlı boya işləri üçün qrunտun hazırlanması Plan: 1. Rəng astarının əhəmiyyəti. 2. Ton anlayışı. 3. Rəng astarının hazırlanması prosesində istifadə olunan materiallar. 4. Astarlamanın keçdiyi mühüm dəyişikliklər	2	
7	Mövzu: Rəngkarlığın texnikası işlərinə verilən tələblər Plan: 1. Rəngkarlıq texnikası işlərinə verilən tələblər. 2. Yağlı boya ilə işin mərhələləri. 3. Yağlı boya işlərində istifadə olunan xarakterik üsullar. 4. Rəngkarlıq işlərində istifadə olunan ümumi qaydalar.	2	
8	Mövzu: Rəngkarlığın növləri və janrları Plan: 1. Rəngkarlıq haqqında məlumat. 2. Rəngkarlığın növləri və onların xarakteristikası.	1	
	Cəmi:	15 s.	

№	Məşğələnin məzmunu	Saat	Tarix
1.	Bir rəngli parçanın üzərində sadə natürmort.	2	
2.	Natürmortun karandaşla qurulması	2	
3.	Natürmortun akvarellə işlənməsi	2	
4.	Natürmortun işlənilib sona çatdırılması	2	
5.	Dəyişik formalı əşyalardan ibarət natürmortun işlənməsi.	2	
6.	Natürmortun karandaşla qurulması	2	
7.	Natürmortun quaşla işlənməsi	2	
8.	Natürmortun işlənilib sona çatdırılması	2	
9.	Dibçək və meyvə natürmortlarının işlənməsi	2	
10.	Natürmortun akvarellə işlənməsi	2	
11.	Natürmortun işlənilib sona çatdırılması	2	
12.	Mis qablardan ibarət natürmortun işlənməsi	2	
13.	Natürmortun qurulması	2	
14.	Natürmortun akvarellə işlənməsi	2	
15.	Natürmortun işlənilib sona çatdırılması	2	
16.	Həndəsi və məişət əşyalarından ibarət natürmort	2	
17.	Natürmortun kağız üzərində qurulması	2	
18.	Natürmortun işlənilib rənglə sona çatdırılması	2	
19.	Eksteryerdə natürmortun etüd edilməsi	2	
20.	Eksteryerdə natürmortun akvarellə işlənməsi	2	
21.	Buta naxışın rənglə (akvarellə) işlənməsi	2	
22.	İşin karandaşla kağız üzərində qurulması	2	
23.	Naxışın quaşla işlənilib sona çatdırılması	1	
	CƏMİ:	45 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Rəsm anlayışını, rəsm çəkmək üçün lazımi texniki bacarıqları, rəngləri seçməyi, qarışıq rənglərin alınmasını, ətraf aləmdə mövcud olan varlıqların quruluşunu, rəngləri fərqləndirməyi bacarmalıdırlar.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Rəngkarlıq texnikalarını və onların xüsusiyyətlərini sadalayır.
- Rəngkarlıq fənni tədrisinin təşkili mövzuya uyğun formanı müəyyənləşdirir və tətbiq edir.
- Rəng dairəsini bilir, isti və soyuq rəngləri fərqləndirir, istədiyi rəngi əldə etmək üçün lazımi rənglərin qarışımını bilir.
- Formanın verilməsində rəng ahənginin əhəmiyyətini mənimsəyir.
- Praktiki məşğələlərdə sulu boya, quaş, tempera və yağlı boya texnikasında sərbəst işləməyi, materiallardan düzgün istifadə etməyi bacarır.
- Praktiki məşğələlərdə natürrəq qurur. Blik, işıq, kölgə, yarım kölgə və reflekslərini verməyi bacarır.

XIII. İmtahan sualları:

1. Rəngkarlıq işlərində istifadə olunan materiallar.
2. Rəngkarlıq fənninin əsasları haqqında ümumi məlumat.
3. Dəzgah rəngkarlığının materialları və texnikaları.
4. Təsviri incəsənətdə işıq və kölgə
5. Təsviri sənətdə rəng
6. Otaq daxilində və plenerdə işlənən tədris tapşırıqlarına verilən tələblər.
7. İnteryer və eksteryer haqqında.
8. İncəsənətdə rəngin rolu və psixologiyası.
9. Qısa müddətli etüdlər üzərində aparılan işlər.
10. Quaş rənginin yaranma tarixi.
11. Quaş rənglərinin tərkibi.
12. Quaş rəngləri ilə işləməyin əhəmiyyəti.
13. Boyakarlıq işlərində quaş rənginin tətbiq sahələri.
14. Formanın verilməsində rəng ahənginin əhəmiyyəti.
15. Naturada olan rəng münasibətlərinin verilməsi qaydaları.
16. Realist boyakarlıqda ton münasibətləri
17. Realist boyakarlıqda rəng münasibətləri.
18. Tempera boyakarlığı texnikası
19. Yağlı boya işləri üçün qrunun hazırlanması
20. Yağlı boya rəngkarlığı texnikasının tarixi.
21. Yağlı boya rəngkarlığı üçün istifadə olunan materiallar.
22. Rəng astarının əhəmiyyəti.
23. Ton anlayışı.
24. Rəng astarının hazırlanması prosesində istifadə olunan materiallar.
25. Rəngkarlıq texnikası işlərinə verilən tələblər.
26. Yağlı boya ilə işin mərhələləri.
27. Yağlı boya işlərində istifadə olunan xarakterik üsullar.
28. Rəngkarlıq işlərində istifadə olunan ümumi qaydalar.
29. Rəngkarlıq haqqında məlumat.
30. Rəngkarlığın növləri və onların xarakteristikası.

XIV. Kollektivium sualları:

I Kollektivium sualları

1. Rəngkarlıq işlərində istifadə olunan materiallar.
2. Rəngkarlıq fənninin əsasları haqqında ümumi məlumat.
3. Dəzgah rəngkarlığının materialları və texnikaları.
4. Təsviri incəsənətdə işıq və kölgə
5. Təsviri sənətdə rəng
6. Otaq daxilində və plenerdə işlənən tədris tapşırıqlarına verilən tələblər.
7. İnteryer və eksteryer haqqında.
8. İncəsənətdə rəngin rolu və psixologiyası.
9. Qısa müddətli etüdlər üzərində aparılan işlər.
10. Quaş rənginin yaranma tarixi.
11. Quaş rənglərinin tərkibi.
12. Quaş rəngləri ilə işləməyin əhəmiyyəti.
13. Boyakarlıq işlərində quaş rənginin tətbiq sahələri.
14. Formanın verilməsində rəng ahənginin əhəmiyyəti.
15. Naturada olan rəng münasibətlərinin verilməsi qaydaları.

II Kollektivium sualları

1. Realist boyakarlıqda ton münasibətləri
2. Realist boyakarlıqda rəng münasibətləri.
3. Təsvirin rəng vəhdəti
4. Tempera boyakarlığı texnikası
5. Yağlı boya işləri üçün qrunun hazırlanması
6. Yağlı boya rəngkarlığı texnikasının tarixi.
7. Yağlı boya rəngkarlığı üçün istifadə olunan materiallar.
8. Rəng astarının əhəmiyyəti.
9. Ton anlayışı.
10. Rəng astarının hazırlanması prosesində istifadə olunan materiallar.
11. Rəngkarlıq texnikası işlərinə verilən tələblər.

12. Yağlı boya ilə işin mərhələləri.
13. Yağlı boya işlərində istifadə olunan xarakterik üsullar.
14. Rəngkarlıq işlərində istifadə olunan ümumi qaydalar.
15. Rəngkarlıq haqqında məlumat.

“Rəngkarlıq- 1” fənninin sillabusu 050119- “Təsviri İncəsənət müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

m. Əlizadə Fatimə

Kafedra müdiri:

dos.A.X.Əliyev